

30. januar 2019

UPA2019/197

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu matumuuna apeqquyteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut saqqummiuppara:

Angallatit tingerlaatillit nunatsinnut tikikkaangamik isaaviup kingumullu nunatsinniit aneqqinnissamut isaaviup nakkutigineqarnissaat atatillugu apeqquyteqaat aallaavigalugu Inatsisartut oqallinnissaannik siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq, Laura Táunâjik, Siumut)

Tunngavcilersuut:

Misigisimavunga ukiuni kingullerni imaatigut angallanneq aasaanerani aallartikkaangat nunatta avataanit angallatit tingerlaatillit nunatta sineriaanut sumut tamanut tikerartarnerat nalinginnaaleraluttuinnarsimavoq.

Takornarianik tikeraaqquisarnerput soorunami paatsorneqassanngisaannarpoq, aamma nuannaarutigaarput pulaartutta Nunatta pinnissusianut tupigusuttaqimmata. Taamaattoq soorunami angallatit tingerlaatillit tamarmik ajunngitsuinnarmik siunertaqarlutik tikittanngillat. Ukiumi 2009-mi politiit ikiaroorntoq 118 kg sinnerlugu arsaarinnissutigaat, tamatumanilu angallat tingerlaatilik atorsimavaat. Inuit arlallit aamma aperisarput, angallatit tingerlaatillit ilai Nunatta sineriassua kangerluillu ingerlavigisarmassuk, eqqarsaatigiinnarlugu imaassinnaannginnersoq anngiortumik ujaqqanik pinneraasiassanik ujaqqanillu allanik nalilinnik annissuisarsimasut.

Naalackersuinikkut isigalugu, tamannalu pisortatigoortumik oqallinnermi aamma pisimavoq, apeqqutigineqartalersimavoq, ilumut tingerlaatillit nunatsinnut tikikkaangamik isaaviup kingumullu nunatsinniit aneqqinnissamut isaaviup nakkutigineqarluarsimanersoq.

Allamiut umiarsuaataat, nunatta imartaatigut aqqusaaleraangamik umiarsuavilinni oqartussaasunut pinngitsoorarik nalunaartussaataapput¹ akunnerit 24-it tikitsinnagit.

Umiarsualivinni oqartussaasut umiarsuup tikinnissaa paasiniariarlugulu ingerlaannartumik akileraartarnermut allaffeqarfimmut nalunaarutigissavaa. Umiarsualivinni oqartussaasut aamma pisussaaffigaat akileraartarnermut allaffeqarfimmut nalunaartussaataallutik umiarsuaq kalerreeqqaarnani tikeriataarpat.

Naalackersuisut nalunaarutigaaat², Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup sapinngisaminik angallatit tingerlaatillit nakkutigisarlugit, nunanik allaniik toqqaannartumik tikissimasut

¹ Umiarsuit nalinginnaasumik ingerlaarfillit pineqanngillat

² § 37- najoqqutaralugu apeqqutip akissutaa nr. 181/2018

nalunaarutigineqarsimagaangat. Nuup avataani Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik Post Greenlandimiik ikiorneqartarpoq.

Angallatit tingerlaatillit tamatigut nakkutigineqartarsimangillat Nunarput qimakkaangassuk.

Nakkutilliinerup nukittorsarnissaa eqqarsaatigalugu, kingullertigut iliuusissanik pilersitsisoqarpoq.

Taamaalillutik Naalackersuisut nalunaarput³, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik aasaanerani 2018-imi Arktisk Kommando-mut saaffiginnissimammat umiarsuarnik nakkutilliinerulernissamik suleqatiserlugit, tamatumani aamma angallatit tingerlaatillit nunatsinnut tikikkaangamik isaaviup kingumullu nunatsinniit aneqqinnissamut isaaviup nakkutigineqarnissaat atatillugu.

Inatsisartut ukiumi naatsorsuiffimmi 2018-imiit aallarnerfigalugu akitsuuserisarfiup aningaasartuutaanut tapiissutaasartut annertusisimavaat, taamaalilluni immikkoortotaqarfiup sakkortunerusumik sunniteqarnissaa anguneqarmat akitsuuserisartut pingasunik ilaqqinnerisigut aammalu allaffimmiumik ataatsimik ilaqqinnerisigut.

Naalackersuisut ilanngullugu nalunaarutigaat, suliassarilermassuk angallatinik tingerlaatilinnik nakkutiginnerup annertusarnissaa, nunatta imartaanut tikittartut eqqarsaatigalugit kiisalu aamma angallatit tingerlaatillit nunarput qimallugu aallalersut nakkutigilluarnissaat eqqarsaatigalugu. Naalackersuisut ilanngullugu nalunaarutigisimavaat, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik Inatsisartut upernaakkut ataatsimiittareerpata angallatinik tingerlaatersortunik nakkutiginninnerunissamut iliuusissatigut aqqissuussamik sananiartut, piaartumik atuutilernissaa siunertaralugu.

Apeqqut taava uaniilerpoq, Naalackersuisut iliuusissamik pilersarusiassaata sumummitaava killissimassava, aammalu iliuusissanik qanoq ittunik imaqarpa? Aamma apeqqut uaniippoq, Inatsisartut suli allanik iliuusissaqarsinnaanersoq nakkutiginninnerunissaq siunertaralugu tapertaasinnaasunik nakkutiginninnerunissaq angujumallugu.

Soorlu takorloorneqarsinnaava aallalernermit akunnerit 24 ssioqqullugit nalunaartussaataasoaqalersoq? Imaluunniit Nunatta imartaanut tikilernermit nalunaarutigissallugu angallatip aqqutissaa angalanissamillu pilersaarut qanoq ittuunersoq, allannguuteqassappallu aamma ataavartumik nalunaartussaataaneq atorneqalissanersoq?

Imaluunniit takorloorneqarsinnaava tikilernermit aallalernermit umiarsualivik aalajangersimasoq atorneqartassanersoq?

Iliuusissat taamaattut akitsuuserisartut angallatinik tingerlaatilinnut nakkutilliinissamik suliassaannut iluaqutaassanerpat? Naalackersuisut iliuusissanik taamaattunik eqqarsaateqareerpat?

³ § 37- najoqqutaralugu apeqqutip akissutaa nr. 181/2018

Naalackersuisut iliuusissanik qinersinissaat suunnersut pissangatigaakka tusarnissaat aammalu partiit tamakkua pillugit eqqarsaataat suunnersut.

Ukiuni kingullerni angallatit tingerlaatillit nunatta imartaanut tikerartut amerlatsikkiartornerat innuttaasut toqqissisimanarinngilaat nakkutigineqarnerat annikippallaarsorinarmat anngiortumik eqqussuineq aammalu annissuineq eqqarsaatiginerullugu.

Toqqissisimannginneq taanna uagut qinikkatut asuliuunngitsumik suliarisariqarparput, tamannalu pillugu pingaaruteqarsoraara ajornartorsiutip inissisimaffia sukumiisumik eqqartussagipput, aammalu Naalackersuisut iliuusissatut pilersaarutitut kalerriutigisaat oqaluuserissagipput.

Oqallinissamik siunnersuutiga qulaani saqqummiunneratut isigineqassasoq kissaatigaara, tamassilu oqallilluarnissassinnik kissaappassi.